

OLDATOK, OLDATKÉSZÍTÉS

Oldatok bemelegítése

Melyik töményebb? Bizonyítsd állításod! Használd a függvénytáblázatot!

A	KOH-oldat, amelynek koncentrációja:	A, 1 mmol/cm ³	B, 5,6 g/dm ³
B	NaOH-oldat, amely	A, 10 tömeg%-os	B, 2 mól%-os
C	Sósav, amely	A, 1,1 g/cm ³ sűrűségű	B, 110 g/dm ³ koncentrációjú
D	Etanol-víz elegy, amely	A, 10 tömeg%-os	B, 10 térfogat%-os
E	Ecet	A, x _B = 0,2	B, w _B = 0,2
F	Kénsavoldat	A, ρ = 1,55 g/cm ³	B, ρ _B = 1003 g/dm ³

Feladatok

1. B (oldószermentes) anyag 100 grammjából és 400 g A oldószerből oldatot szeretnénk készíteni.

Oldhatóság T₁ fokon: 18 tömeg%. A telített oldat sűrűsége 2,0 g/cm³.

Oldhatóság T₂ fokon: 28 tömeg%.

Oldáshő: +300 kJ/mol.

$$M_{r,A} = M_{r,B} = 50$$

- 1.1. Telített, telítetlen vagy túltelített lesz-e az oldat a megadott hőmérsékleteken?
  - 1.2. Mekkora a megadott hőmérsékleteken az oldatlan anyag és az oldat tömegaránya?
    - 1.2.1. Mekkora tömegű oldószert kellene még adni ahhoz, hogy minden B-anyag oldódjon?
  - 1.3. Melegítés vagy hűtés kedvez az oldódásnak? Melyik nagyobb: T₁ vagy T₂?
  - 1.4. Add meg a T₁ fokon telített oldat tömeg- és anyagmennyiség-törtjét!
  - 1.5. Add meg a T₁ fokon telített oldat tömeg- és anyagmennyiség-koncentrációját!
  - 1.6. Mennyi anyag válik ki, ha a megadott mennyiségű anyagokból – megfelelő hőmérsékleten – oldatot készítünk, majd T₁ illetve T₂ fokra állítjuk be a hőmérsékletet?
2. Mennyi oldat nyerhető, ha az alábbi mennyiségek maradéktalan felhasználásával kell 10 tömeg%-os oldatot előállítani?
- 1.1. 2,0 g sóból (és vízből)
  - 1.2. 20 cm³ vízből (és sóból)
  - 1.3. 106 g szódából (és vízből)
  - 1.4. 286 g Na₂CO₃ · 10 H₂O (és víz)
3. Határozd meg a 92,0 tömegszázalékos kénsav 10-szeres hígításával nyerhető oldat tömeg- és anyagmennyiség%-os összetételét és koncentrációit!
4. 100 g 10,0 tömeg%-os és 150 g 16,0 tömeg%-os rézgalic-oldatot összekeverünk (a %-os összetétel csak vízmentes anyagra vonatkozik). Hány tömeg%-os oldatot nyerünk? Ilyen töménységű oldat hány gramm kristályvizet tartalmaz és hány cm³ víz felhasználásával állítható elő?

OLDATOK, OLDATKÉSZÍTÉS

5. Ha reakció során képződik oldat:¹

5.1. Egy alkálifémet vízben oldunk úgy, hogy a víz tömege nyolcszorosa az alkálifém tömegének. Az oldás során 16,0 tömegszázalékos oldat keletkezik.

Határozza meg az alkálifém moláris tömegét és azonosítsa a fémet!

5.2. reakció és terméke

Ammónia vizes oldatát akarjuk közömbösíteni sósavval. Az alábbi adatok ismertek:

Oldat	Sűrűség g/cm ³	Tömegszázalék	Oldottanyag-tartalom (g/dm ³)
NH ₃ vizes oldata	0,9560	10,40	99,42
HCl vizes oldata	1,040	8,49	88,30

a) Számítsa ki, hogy 10,0 cm³ ammóniaoldatot hány cm³ sósav közömbösít!

b) Számítsa ki a keletkezett oldat tömegszázalékos összetételét a keletkezett sóra nézve!²

---

¹ 2015. okt. 6. feladat

² 2010. október 7. feladat

OLDATOK, OLDATKÉSZÍTÉS

Melyik töményebb?

A	KOH-oldat, amelynek koncentrációja:	A, 1 mmol/cm ³	B, 5,6 g/dm ³
B	NaOH-oldat, amely	A, 10 tömeg%-os	B, 2 mól%-os
C	Sósav, amely	A, 1,1 g/cm ³ sűrűségű	B, 110 g/dm ³ koncentrációjú
D	Etanol-víz elegy, amely	A, 10 tömeg%-os	B, 10 térfogat%-os
E	Ecet	A, $x_B = 0,2$	B, $w_B = 0,2$
F	Kénsavoldat	A, $\rho = 1,55 \text{ g/cm}^3 =$	B, $\rho_B = 1003 \text{ g/dm}^3$

Feladatok

- B (oldószermentes) anyag 100 grammjából és 400 g A oldószerből oldatot szeretnénk készíteni.
Oldhatóság T_1 fokon: 18 tömeg%. A telített oldat sűrűsége $2,0 \text{ g/cm}^3$.
Oldhatóság T_2 fokon: 28 tömeg%.
Oldáshő: $+300 \text{ kJ/mol}$.
 $M_{r,A} = M_{r,B} = 50$
  - 1.1. Telített, telítetlen vagy túltelített lesz-e az oldat a megadott hőmérsékleteken?
100/500 = 20% $\rightarrow T_1$ telített, T_2 telítetlen
  - 1.2. Mekkora a megadott hőmérsékleteken az oldatlan anyag és az oldat tömegaránya?
 T_1 telített, azaz 18 %-os $\rightarrow 87,8 \text{ g}$ anyag oldódik $\rightarrow$ a tömegarány $12,2/487,8 = 0,025 = 1:40$
 T_2 telítetlen $\rightarrow$ nincs oldatlan anyag
    - 1.2.1. Mekkora tömegű oldószert kellene még adni ahhoz, hogy minden B-anyag oldódjon? **55,6 g**
  - 1.3. **Melegítés** vagy hűtés kedvez az oldódásnak? Melyik nagyobb: T_1 vagy T_2 ?
  - 1.4. Add meg a T_1 fokon telített oldat tömeg- és anyagmennyiség-törtjét! **0,18 mindkettő**
  - 1.5. Add meg a T_1 fokon telített oldat tömeg- és anyagmennyiség-koncentrációját!
 360 g/dm^3 és $7,2 \text{ mol/dm}^3$
  - 1.6. Mennyi anyag válik ki, ha a megadott mennyiségű anyagokból – megfelelő hőmérsékleten – oldatot készítünk, majd T_1 illetve T_2 fokra állítjuk be a hőmérsékletet?
 T_1 hőmérsékleten $12,2 \text{ g}$ anyag válik ki.
- Mennyi oldat nyerhető, ha az alábbi mennyiségek maradéktalan felhasználásával kell 10 tömeg%-os oldatot előállítani?
  - 2.1. $2,0 \text{ g}$ sóból (és vízből) **20 g**
  - 2.2. 20 cm^3 vízből (és sóból) **22,2 g**
  - 2.3. 106 g szódából (és vízből) **1060 g**
  - 2.4. $286 \text{ g Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10 \text{ H}_2\text{O}$ (és víz) **1060 g**
- Határozd meg a 92,0 tömegszázalékos kénsav 10-szeres hígításával nyerhető oldat tömeg- és anyagmennyiség%-os összetételét és koncentrációit!

sűrűségek: tömény $1,824 \text{ g/cm}^3$; a hígított $1,10 \text{ g/cm}^3$ (ezt a tömegkoncentráció kiszámítása után keressük a fvtáblázatban)

15 tömeg% és 3,2 anyagmennyiség%

OLDATOK, OLDATKÉSZÍTÉS

4. 100 g 10,0 tömeg%-os és 150 g 16,0 tömeg%-os rézgálic-oldatot összekeverünk (a %-os összetétel csak vízmentes anyagra vonatkozik). Hány tömeg%-os oldatot nyerünk? Ilyen töménységű oldat hány gramm kristályvizes anyag és hány cm^3 víz felhasználásával állítható elő?

$$m_B = (10 + 24) \text{ g} = 34 \text{ g}$$

$$w_B = 34/250 = 13,6 \%$$

$$m_{\text{kristályos}} = 34/159,5 \cdot 249,5 \text{ g} = 53,2 \text{ g és } 197 \text{ cm}^3 \text{ víz}$$

5. Ha reakció során képződik oldat:³

5.1. Egy alkálifémet vízben oldunk úgy, hogy a víz tömege nyolcszorosa az alkálifém tömegének. Az oldás során 16,0 tömegszázalékos oldat keletkezik.

Határozza meg az alkálifém moláris tömegét és azonosítsa a fémet! **K**

5.2. reakció és terméke

Ammónia vizes oldatát akarjuk közömbösíteni sósavval. Az alábbi adatok ismertek:

Oldat	Sűrűség g/cm^3	Tömegszázalék	Oldottanyag-tartalom (g/dm^3)
NH_3 vizes oldata	0,9560	10,40	99,42
HCl vizes oldata	1,040	8,49	88,30

a) Számítsa ki, hogy $10,0 \text{ cm}^3$ ammóniaoldatot hány cm^3 sósav közömbösít!

b) Számítsa ki a keletkezett oldat tömegszázalékos összetételét a keletkezett sóra nézve!⁴

$$\text{a, } 24,2 \text{ cm}^3$$

$$\text{b, } 9,01 \% \text{ NH}_4\text{Cl}$$

---

³ 2015. okt. 6. feladat

⁴ 2010. október 7. feladat